

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้ คือ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะมีประชากรที่จะศึกษา 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ผู้ที่จัดเป็นผู้บริหารระดับสูงที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามโครงสร้างการบริหาร และการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัย กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ ได้แก่ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหาร เช่น อธิการบดี รองอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน คณบดี รองคณบดี หัวหน้าภาควิชา กรรมการสภามหาวิทยาลัย กรรมการวิชาการ กรรมการสภาอาจารย์ กรรมการคณะ เป็นต้น ผู้บริหารเหล่านี้แตกต่างจากบุคคลทั่วไปคือ มีหน้าที่และมีอำนาจในทางการบริหาร การกำหนดนโยบาย การวางแผน หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารมหาวิทยาลัย

จากจำนวนผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 341 คน (จากรายนามผู้บริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปี 2541) เนื่องจากผู้วิจัยจะใช้วิธีการศึกษาวิจัยแบบเจาะลึก และต้องการสอบถามข้อมูลของผู้รู้ หรือ ผู้มีประสบการณ์ในเรื่องการบริหารมหาวิทยาลัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยในขั้นตอนแรกได้ทำการสุ่มขั้นต้น โดยเลือกกลุ่มผู้บริหารเพื่อจะสัมภาษณ์เรื่องกลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยภายใต้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย โดยจะสัมภาษณ์ผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการบริหาร หรือเป็นผู้ที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือกับผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย อัน ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี ฝ่ายต่างๆ กรรมการสภามหาวิทยาลัย คณบดีคณะต่างๆ และผู้อำนวยการสถาบัน/ สำนักต่างๆ สุ่มได้จำนวนทั้งสิ้น 25 ตัวอย่าง จากนั้น ได้ทำการสุ่มขั้นที่สอง โดยทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จำนวน 9 ท่าน ซึ่งท่านต่างๆเหล่านี้เป็นผู้รู้ และเป็นผู้ที่กำลังมีประสบการณ์ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยอยู่ในขณะนี้ คือกำลังประสบปัญหาสภาวะเศรษฐกิจถดถอย ตลอดจนท่านผู้บริหารเหล่านี้ยังเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัยมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี (ดูรายชื่อตัวอย่างในภาคผนวก)

กลุ่มที่สอง อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวนทั้งหมด 1,926 คน จาก 16 คณะ(จากรายงานประจำปีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2541) แต่เนื่องจากประชากรที่ทำการศึกษามีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงได้แบ่งจำนวนอาจารย์จำแนกเป็นคณะ และผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของประชากรที่จะนำมาศึกษาเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนเต็มในแต่ละคณะ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Stratified

Random Sampling) จากจำนวนอาจารย์ 16 คณะ ได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 176 คน ดังแสดงในตารางต่อไป

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มประชากรอาจารย์มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่

คณะ	ประชากร	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
มนุษยศาสตร์	196	17.8	18
ศึกษาศาสตร์	163	14.8	15
จิตรศิลป์	32	2.9	3
สังคมศาสตร์	82	7.5	8
วิทยาศาสตร์	276	25.1	25
วิศวกรรมศาสตร์	139	12.6	13
แพทยศาสตร์	385	35	35
เกษตรศาสตร์	117	10.6	11
ทันตแพทยศาสตร์	123	11.2	11
เภสัชศาสตร์	78	7.1	7
เทคนิคการแพทย์	89	8.1	8
พยาบาลศาสตร์	140	12.7	13
อุตสาหกรรมเกษตร	27	2.5	2
สัตวแพทยศาสตร์	11	1	1
บริหารธุรกิจ	35	3.2	3
เศรษฐศาสตร์	33	3	3
รวม	1,926	-	176

ซึ่งตัวอย่างในกลุ่มที่สองนี้ จะได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้มาทำการวิจัย จากการแจกแบบสอบถามจำนวน 176 ชุด แก่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 107 ชุด คิดเป็นร้อยละ 60.79 ของประชากรตัวอย่างทั้งหมด โดยสามารถสรุปลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	44	41.51
1.2 หญิง	62	58.49
รวม	106	100
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	15	14.28
2.2 31-40 ปี	17	16.20
2.3 41-50 ปี	47	44.76
2.4 51-60 ปี	26	24.76
รวม	105	100
3. การศึกษา		
3.1 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	15	14.15
3.2 ปริญญาโท	45	42.45
3.3 ปริญญาเอก	46	43.40
รวม	106	100
4. อายุราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่		
4.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	37	34.90
4.2 11-20 ปี	30	28.30
4.3 21-30 ปี	33	31.13
4.4 31-40 ปี	6	5.67
รวม	106	100
5. ตำแหน่งทางวิชาการ		
5.1 ศาสตราจารย์	2	1.89
5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์	30	28.30
5.3 รองศาสตราจารย์	27	25.47
5.4 อาจารย์	47	44.34
รวม	106	100

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
6. ระดับ		
6.1 ระดับ 3-6	25	23.80
6.2 ระดับ 7-10	80	76.20
รวม	105	100
7. ตำแหน่งทางการบริหาร		
7.1 อธิการบดี, รองอธิการบดี	1	0.98
7.2 คณบดี, ผอ., รองคณบดี, รองผอ.	12	11.76
7.3 หัวหน้าภาควิชา	19	18.62
7.4 คณะกรรมการต่างๆ	11	10.78
7.5 เคยดำรงตำแหน่งทางการบริหาร	28	27.45
7.6 ไม่ได้ดำรงตำแหน่งอื่นๆ	31	30.39
รวม	102	100

จากตารางที่ 3 แสดงถึงลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ โดยเพศชายร้อยละ 41.51 เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าคือร้อยละ 58.49 อายุของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร้อยละ 14.28 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 16.20 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 44.76 อายุ 41-50 ปี และ ร้อยละ 24.76 อายุ 51-60 ปี ในด้านการศึกษานั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.40 จบการศึกษาระดับปริญญาเอก ร้อยละ 42.45 จบการศึกษาระดับปริญญาโท และร้อยละ 14.28 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาจารย์ร้อยละ 34.90 มีอายุราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 1-10 ปี ร้อยละ 31.13 มีอายุราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 21-30 ปี ร้อยละ 28.30 มีอายุราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 11-20 ปี และ ร้อยละ 5.67 มีอายุราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 31-40 ปี อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.34 ที่ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งทางวิชาการ คือ อาจารย์ ร้อยละ 28.30 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 25.47 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์ และร้อยละ 1.89 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ นอกจากนี้อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.20 รับราชการอยู่ในระดับ 7-10 และร้อยละ 23.80 อยู่ในระดับ 3-6 ในด้านการดำรงตำแหน่งทางการบริหารนั้นอาจารย์ร้อยละ 30.39 ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ ร้อยละ 27.45 เคยดำรงตำแหน่งทางการบริหารมาก่อน ร้อยละ 18.62 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา ร้อยละ 11.76 ดำรงตำแหน่งคณบดี ผู้อำนวยการสำนัก/ สถาบัน รองคณบดี รองผู้อำนวยการสำนัก/ สถาบัน ร้อยละ 10.78 ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการของมหาวิทยาลัย และร้อยละ 0.98 ดำรงตำแหน่งอธิการบดี รองอธิการบดี

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย (บุคลากรอันหมายถึงเจ้าหน้าที่ช่วยวิชาการ เจ้าหน้าที่ธุรการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว) จำนวนประชากรคือ 8,088 คน (จากรายงานประจำปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปี 2541) ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยในขั้นแรกทำการสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 787 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดค่าสุ่ม 25% จากประชากรตัวอย่างในครั้งแรก ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนทั้งสิ้น 194 คน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หน่วยงาน	ประชากร	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
มนุษยศาสตร์	153	15.3	15
ศึกษาศาสตร์	155	15.5	15
วิจิตรศิลป์	48	4.8	5
สังคมศาสตร์	38	3.8	3
วิทยาศาสตร์	243	24.3	24
วิศวกรรมศาสตร์	175	17.5	17
แพทยศาสตร์	4687	468.7	468
เกษตรศาสตร์	372	37.2	37
ทันตแพทยศาสตร์	235	23.5	23
เภสัชศาสตร์	95	9.5	9
เทคนิคการแพทย์	99	9.9	9
พยาบาลศาสตร์	134	13.4	13
อุตสาหกรรมเกษตร	36	3.6	3
สัตวแพทยศาสตร์	7	0.7	1
บริหารธุรกิจ	25	2.5	2
เศรษฐศาสตร์	16	1.6	1
บัณฑิตวิทยาลัย	36	3.6	3
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ	136	13.6	13
สถาบันวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	35	3.5	3
สถาบันวิจัยสังคม	36	3.6	3
สำนักบริการวิชาการ	21	2.1	2
สำนักหอสมุด	199	19.9	19

หน่วยงาน	ประชากร	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
สำนักบริการคอมพิวเตอร์	39	3.9	3
สำนักทะเบียนและประมวลผล	68	6.8	6
สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	7	0.7	1
สำนักงานอธิการบดี	895	89.5	89
โครงการศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตฯ	74	7.4	-
โครงการวิจัยและพัฒนาอากาศยานที่สูง	24	2.4	-
รวม	8,088	-	787

ซึ่งตัวอย่างในกลุ่มที่สามนี้ ผู้วิจัยจะได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การแจกแบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้มาทำการวิจัย โดยแจกแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 194 ชุด แก่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 คือ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 139 ชุด คิดเป็นร้อยละ 71.64 ของประชากรตัวอย่างทั้งหมด โดยสามารถสรุปลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	39	30.46
1.2 หญิง	99	77.34
รวม	128	100
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	28	20.90
2.2 31-40 ปี	43	32.08
2.3 41-50 ปี	48	35.82
2.4 51-60 ปี	15	11.20
รวม	134	100
3. สถานภาพ		
3.1 โสด	41	30.60
3.2 สมรสแล้ว	89	64.02
3.3 หย่าร้าง	9	6.47
3.4 แยกกันอยู่	0	0
รวม	139	100

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4. การศึกษา		
4.1 มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า	12	8.76
4.2 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น ปวช.	9	6.57
4.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส.	13	9.49
4.4 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	80	58.39
4.5 ปริญญาโท	19	13.87
4.6 ปริญญาเอก	4	2.92
รวม	137	100
5. อายุราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่		
5.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	53	38.97
5.2 11- 20 ปี	37	32.35
5.3 21-30 ปี	34	25.00
5.4 31 ปี หรือมากกว่า	5	3.68
รวม	136	100
6. เงินเดือนและเงินรายได้อื่นๆเดือนละ		
6.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท	12	9.09
6.2 6,001-12,000 บาท	64	48.48
6.3 12,001- 18,000 บาท	33	25.00
6.4 มากกว่า 18,001 บาทขึ้นไป	23	17.42
รวม	132	100
7. มีเงินรายได้พิเศษนอกจากเงินเดือนประจำ		
7.1 มีเงินรายได้พิเศษ	41	32.03
7.2 ไม่มีเงินรายได้พิเศษ	87	67.97
รวม	128	100
8. อยู่ในสายงาน		
8.1 ช่วยวิชาการ	38	28.14
8.2 ชุรการ	71	52.60
8.3 ถูกจ้างประจำ	13	9.63
8.4 ถูกจ้างชั่วคราว	13	9.63
รวม	135	100

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
9. พักอาศัยอยู่ที่		
9.1 บ้านพัก/ หอพักของมหาวิทยาลัย	26	18.85
9.2 บ้านของตัวเอง	98	71.01
9.3 บ้านเช่า/ หอพักเช่า	7	5.07
9.4 บ้านญาติ	7	5.07
รวม	138	100

จากตารางที่ 5 แสดงถึงลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ โดยเพศชายมีจำนวนร้อยละ 30.46 เพศหญิงมีจำนวนร้อยละ 77.34 เกณฑ์อายุของเจ้าหน้าที่ที่อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปีมีจำนวนร้อยละ 20.90 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 32.08 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 35.82 และอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 11.20 สถานภาพของเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.03 สมรสแล้ว ร้อยละ 30.60 เป็นโสด และร้อยละ 6.47 หย่าร้าง ในด้านการศึกษาเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.39 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.87 จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 9.49 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 8.76 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 6.57 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น และร้อยละ 2.92 จบการศึกษาระดับปริญญาเอก เจ้าหน้าที่ร้อยละ 38.97 มีอายุราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 1-10 ปี ร้อยละ 32.35 มีอายุราชการ 11-20 ร้อยละ 25 มีอายุราชการ 21-30 ปี และร้อยละ 3.68 มีอายุราชการ 31 หรือมากกว่า ในด้านรายได้นั้น เจ้าหน้าที่ร้อยละ 48.49 มีเงินเดือนและรายได้อื่นๆ 6,001-12,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 25 มีรายได้ 12,001-18,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 17.42 มีรายได้มากกว่า 18,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป และร้อยละ 9.09 มีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.97 ไม่มีรายได้พิเศษ มีเพียงร้อยละ 32.03 เท่านั้นที่มีรายได้พิเศษ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.60 อยู่ในสายงานธุรการ ร้อยละ 28.14 เป็นเจ้าหน้าที่ช่วย วิชาการ ร้อยละ 9.63 เป็นลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งเท่ากับจำนวนลูกจ้างประจำ ในด้านที่พักอาศัยนั้นเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.01 มีบ้านของตนเอง ร้อยละ 18.85 อาศัยอยู่ที่บ้านพักหรือหอพักของมหาวิทยาลัย ร้อยละ 5.07 อาศัยอยู่ที่บ้านเช่า เท่ากับเจ้าหน้าที่ที่อาศัยอยู่กับบ้านญาติ

กลุ่มที่สี่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากรายงานประจำปีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีนักศึกษาทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอกจำนวนทั้งสิ้น 18,944 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน โดยผู้วิจัยได้จำแนกนักศึกษาที่จะเก็บได้ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะ	ประชากร	สัดส่วน	จำนวนตัวอย่าง
มนุษยศาสตร์	2,031	38.6	39
ศึกษาศาสตร์	2,714	51.7	51
วิจิตรศิลป์	525	10.0	10
สังคมศาสตร์	1,448	27.5	27
วิทยาศาสตร์	2,223	42.3	42
วิศวกรรมศาสตร์	2,018	38.4	38
แพทยศาสตร์	1,110	21.1	21
เกษตรศาสตร์	1,366	26.0	26
ทันตแพทยศาสตร์	541	10.3	10
เภสัชศาสตร์	601	11.4	11
เทคนิคการแพทย์	803	15.2	15
พยาบาลศาสตร์	1,026	19.5	19
อุตสาหกรรมเกษตร	326	6.2	6
สัตวแพทยศาสตร์	91	1.7	2
บริหารธุรกิจ	1,214	23.1	23
เศรษฐศาสตร์	728	13.8	14
บัณฑิตวิทยาลัย	179	3.4	3
รวม	18,944	-	357

จากการแจกแบบสอบถามจำนวน 357 ชุด แก่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 4 คือ นักศึกษาทุกระดับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 304 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.15 ของประชากรตัวอย่างทั้งหมด โดยสามารถสรุปลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	154	50.66
1.2 หญิง	150	49.4
รวม	304	100
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 18 ปี	16	5.28
2.2 19-22 ปี	216	71.29
2.3 23-26 ปี	53	17.49
2.4 มากกว่า 27 ปีขึ้นไป	18	5.94
รวม	303	100
3. ภูมิลำเนาเดิม		
3.1 จังหวัดเชียงใหม่	56	18.42
3.2 จังหวัดอื่นๆในภาคเหนือ	157	51.64
3.3 ภาคกลาง	41	13.49
3.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	30	9.87
3.5 ภาคใต้	19	6.25
3.6 ภาคตะวันตก	1	0.33
รวม	304	100
4. เป็นนักศึกษาชั้นปีที่		
4.1 ชั้นปีที่ 1	113	37.17
4.2 ชั้นปีที่ 2	92	30.27
4.3 ชั้นปีที่ 3	57	18.75
4.4 ชั้นปีที่ 4	42	13.81
รวม	304	100
5. เป็นนักศึกษาในระดับ		
5.1 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	254	83.83
5.2 ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	48	15.84
5.3 ปริญญาเอก	1	0.33
รวม	303	100

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
6. อาชีพหลักของบิดา		
6.1 ค้าขาย/ กิจการส่วนตัว	88	29.53
6.2 รับราชการ	103	34.56
6.3 รับจ้าง	28	9.39
6.4 ช่าง	8	2.68
6.5 พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11	3.68
6.6 พนักงานบริษัทเอกชน	5	1.67
6.7 เกษตรกร	37	12.41
6.8 พ่อบ้าน	2	0.67
6.9 ถึงแก่กรรม	16	5.3
รวม	298	100
7. อาชีพหลักของมารดา		
7.1 ค้าขาย/ กิจการส่วนตัว	105	34.88
7.2 รับราชการ	79	26.24
7.3 รับจ้าง	30	9.97
7.4 ช่าง	2	0.67
7.5 พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	0.99
7.6 พนักงานบริษัทเอกชน	2	0.67
7.7 เกษตรกร	38	12.62
7.8 แม่บ้าน	40	13.29
7.9 ถึงแก่กรรม	2	0.67
รวม	301	100
8. ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือน		
8.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท	20	6.58
8.2 2,001-3,000 บาท	114	37.50
8.3 3,001- 4,000 บาท	78	25.66
8.4 4,001-5,000 บาท	57	18.75
8.5 5,001-6,000 บาท	10	3.29
8.6 มากกว่า 6,000 บาทขึ้นไป	25	8.22
รวม	304	100

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
9. มีเงินรายได้พิเศษนอกจากที่ได้รับประจำเดือน		
9.1 มีเงินรายได้พิเศษ	30	9.97
9.2 ไม่มีเงินรายได้พิเศษ	271	90.03
รวม	301	100
10. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาเรียน		
10.1 รถยนต์	31	10.26
10.2 รถจักรยานยนต์	201	66.56
10.3 รถจักรยาน	14	4.64
10.4 รถประจำทาง	19	6.29
10.5 เดิน	34	11.26
10.6 เพื่อนมารับ	3	0.99
รวม	302	100
11. ที่พักอาศัยอยู่ที่		
11.1 หอพักของมหาวิทยาลัย	234	76.97
11.2 บ้านของตัวเอง	25	8.22
11.3 บ้านญาติ	4	1.32
11.4 หอพักเอกชน	35	11.51
11.5 บ้านเช่า	5	1.65
11.6 บ้านพักข้าราชการ	1	0.33
รวม	304	100

จากตารางที่ 7 แสดงลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา โดยเป็นนักศึกษาชาย ร้อยละ 50.65 เป็นนักศึกษาหญิงร้อยละ 49.34 นักศึกษาส่วนใหญ่ 71.29 มีอายุ 19-22 ปี ร้อยละ 17.49 มีอายุ 23-26ปี ร้อยละ 5.94 อายุมากกว่า 27 ปีขึ้นไป และร้อยละ 5.28 อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 18 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่ 51.64 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดในภาคเหนือ ร้อยละ 18.42 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 13.49 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 9.87 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 6.25 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ และน้อยที่สุดร้อยละ 0.33 ภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันตก นักศึกษาร้อยละ 37.17 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 30.27 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 18.75 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 13.81 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษา

ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.83 เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 15.84 เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท และร้อยละ 0.33 เป็นนักศึกษาระดับปริญญาเอก

ในด้านอาชีพหลักของบิดาของนักศึกษานั้นมีอาชีพกระจายกันไป คือ มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 34.56 ค้าขายหรือมีกิจการส่วนตัวร้อยละ 29.53 เกษตรกรร้อยละ 12.41 รับจ้างร้อยละ 9.39 ถึงแก่กรรมร้อยละ 5.36 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 3.68 เป็นช่างร้อยละ 2.68 เป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 1.67 เป็นพ่อบ้านร้อยละ 0.67, อาชีพหลักของมารดานั้นร้อยละ 34.88 ค้าขายหรือมีกิจการส่วนตัว ร้อยละ 26.64 รับราชการ ร้อยละ 13.29 เป็นแม่บ้าน ร้อยละ 12.62 เป็นเกษตรกร ร้อยละ 9.97 รับจ้าง ร้อยละ 0.99 เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.67 เป็นช่าง เท่ากับเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และ ถึงแก่กรรม

นักศึกษาได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือน 2,001-3,000 บาทมีจำนวนร้อยละ 37.50 ร้อยละ 25.66 ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือน 3,001-4,000 บาท ร้อยละ 18.75 ได้รับเงินเดือนละ 4,001-5,000 บาท นักศึกษาได้รับเงินมากกว่า 6,000 บาทต่อเดือนมีร้อยละ 8.22 ได้รับเงินเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาทมีจำนวนร้อยละ 6.58 และนักศึกษาที่ได้รับเงินเดือน 5,001-6,000 บาทมีร้อยละ 3.29 นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 90.03 ไม่มีเงินรายได้พิเศษ มีเพียงร้อยละ 9.97 เท่านั้นที่มีรายได้พิเศษ

พาหนะที่นักศึกษาใช้เดินทางมาเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.56 คือรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 11.26 เดิน ร้อยละ 10.26 ใช้รถยนต์ ร้อยละ 6.29 มารถประจำทาง ร้อยละ 4.64 ใช้รถจักรยานยนต์ และร้อยละ 0.99 ให้เพื่อนมารับ, ในด้านที่พักอาศัยนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 76.97 พักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย ร้อยละ 11.51 พักอยู่ในหอพักเอกชน ร้อยละ 8.22 พักอยู่ที่บ้านตัวเอง ร้อยละ 1.65 อยู่บ้านเช่า ร้อยละ 1.32 อยู่บ้านญาติ ร้อยละ 0.33 บ้านพักข้าราชการ

ประชากรในกลุ่มที่ 2, 3 และ 4 นี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการส่งแบบสอบถามเพื่อต้องการหาคำตอบในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4 เพื่อที่จะสอบถามถึงความตระหนักในปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่มีผลต่อการบริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และจะได้นำเสนอแนวทาง หรือกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อไป

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยภายใต้ภาวะเศรษฐกิจถดถอยกรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสัมภาษณ์เค้าโครงการสัมภาษณ์ (Structured Interview) โดยใช้ทฤษฎีทางการบริหารเป็นหลัก กล่าวคือ สัมภาษณ์ในเรื่องกลยุทธ์ทางการบริหารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย ว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีกลยุทธ์อย่างไร และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีการบริหารภายใต้ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจตามหัวข้อเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้อย่างไร

1. การประหยัดและลดต้นทุน
2. การหารายได้เพิ่มเติมจากงบประมาณแผ่นดิน
3. การกระจายอำนาจทางการบริหารและเปิด โอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
4. ปรับปรุงการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมให้เกิดการทำงานอย่างมี

ประสิทธิภาพ

5. มีการเตรียมการออกนอกระบบอย่างจริงจัง
6. การให้เอกชนเข้ามาดำเนินการในภารกิจที่เอกชนสามารถดำเนินการได้คือผู้แล้ว แสวงหาแหล่งทุนการวิจัยและร่วมมือกับนักวิจัยจากภายนอก
7. ทำการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรวิชาต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการในการพัฒนาประเทศ
8. ร่วมมือกับสถาบันทางการศึกษาอื่นๆ เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักศึกษา
9. จัดระบบการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ และจัดจ้างสิ่งก่อสร้างหมวดสาธารณูปโภคใหม่
10. ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานโดยยุบรวมหน่วยงานที่มีขนาดเล็กและทำหน้าที่คล้ายคลึงกันเข้าไว้เป็นหน่วยงานเดียวกัน

11. ปรับปรุงระบบการติดต่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีวิธีการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1. ให้เค้าโครงเริ่มต้นที่มีลักษณะเป็นกลางกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้น ผู้สัมภาษณ์จะทำหน้าที่บันทึกการสัมภาษณ์และถามคำถามตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเพื่อให้คำสัมภาษณ์เป็นไปในลักษณะกว้างๆ

2. เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด คือ ไม่มีการกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้า ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถดำเนินการต่อไปได้เท่าที่ต้องการ

3.2.2 แบบสอบถาม การสอบถาม (Questionnaires) ผู้วิจัยจะทำการสอบถามจากอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่มีเค้าโครงแบบสอบถาม 4 ตอนดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์หรือการปรับตัวของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย
3. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการ หรือการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย
4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การทดสอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์ได้จัดทำขึ้นหลังจากผ่านการกลั่นกรองแก้ไขจากอาจารย์ผู้ชำนาญแล้วจึงนำไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนแบบสอบถามได้จัดทำขึ้นหลังจากผ่านการกลั่นกรองแก้ไขจากอาจารย์ผู้ชำนาญ และได้นำไปทดสอบก่อน(Pre-test) ทั้งนี้เพื่อความเชื่อถือได้ของมาตรวัด (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา จำนวนกลุ่มละ 20 คน ซึ่งการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดนี้ ผู้วิจัยทำการทดสอบแบบสอบถามเฉพาะในส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ หรือ การปรับตัวของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการหรือ การบริหารงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย เท่านั้น วิธีการที่ใช้ในการทดสอบแบบสอบถาม คือ วิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของคะแนน โดยทำการหาค่าสหสัมพันธ์(Item-test Correlation Method) หลังจากการแก้ไข และตัดคำถามบางรายการออกไปแล้ว ผลปรากฏออกมาดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัด

ข้อความ	Item-total Correlation
1. เศรษฐกิจถดถอยส่งผลกระทบต่อมช. คำถามข้อ 1 ตอน 2	.5204
2. มหาวิทยาลัยมีกลยุทธ์หรือแนวทางการปรับตัว	
คำถามข้อ 2 ตอน 2	.8721
คำถามข้อ 3 ตอน 2	.5614
คำถามข้อ 3.1 ตอน 2	.3289
คำถามข้อ 3.2 ตอน 2	.5701
คำถามข้อ 3.3 ตอน 2	.9211
คำถามข้อ 3.4 ตอน 2	.3215
คำถามข้อ 3.5 ตอน 2	.0810
คำถามข้อ 3.6 ตอน 2	.0810
คำถามข้อ 3.7 ตอน 2	.0900
คำถามข้อ 3.8 ตอน 2	.4173
คำถามข้อ 3.8 ตอน 2	.4035
คำถามข้อ 3.9 ตอน 2	.2103
คำถามข้อ 3.10 ตอน 2	.1036
คำถามข้อ 3.11 ตอน 2	.7448
คำถามข้อ 4 ตอน 2	.5000

ข้อความ	Item-total Correlation
3.สภาวะเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อ	
คำถามข้อ 1 ตอน 3	.0536
คำถามข้อ 2 ตอน 3	.4696
คำถามข้อ 2.1 ตอน 3	.9541
คำถามข้อ 2.2 ตอน 3	.9477
คำถามข้อ 2.3 ตอน 3	.8741
คำถามข้อ 2.4 ตอน 3	.3652
คำถามข้อ 2.5 ตอน 3	.2100
คำถามข้อ 2.6 ตอน 3	.2100
คำถามข้อ 2.7 ตอน 3	.5496
คำถามข้อ 2.8 ตอน 3	.8783
คำถามข้อ 2.9 ตอน 3	.9800
คำถามข้อ 2.10 ตอน 3	.9863
คำถามข้อ 2.11 ตอน 3	.9541
คำถามข้อ 2.12 ตอน 3	.8523
คำถามข้อ 2.13 ตอน 3	.8214
คำถามข้อ 2.14 ตอน 3	.7012
คำถามข้อ 2.15 ตอน 3	.5412
คำถามข้อ 2.16 ตอน 3	.9100
คำถามข้อ 3 ตอน 3	.0854
คำถามข้อ 4 ตอน 3	.0729
4. การออกนอกกระบวน คำถามข้อที่ 5 ตอน 3	.9031

หมายเหตุ 1. ค่าสหสัมพันธ์มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ *.01 และ **.001

2. รายละเอียดของคำถามแต่ละข้อดูได้ในภาคผนวก

จากตารางที่ 8 ถ้าคำถามข้อใดมีค่า Item-total Correlation ต่ำกว่า .10 หรือมีค่าเป็นลบ คำถามนั้นจะถูกขจัดออกจากมาตรวัด ซึ่งจากการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทางแนวคิดและผลงานการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งในและนอกประเทศ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสาร หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ไมโครฟิล์ม ซีดีรอมและอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาสู่กรอบแนวคิดและ กระบวนการวิจัย

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารอันแสดงถึง นโยบาย มาตรการ กลยุทธ์ แนวทางต่างๆ ในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนงบประมาณที่ได้รับ เช่น

1. มาตรการในการประหยัด ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 20 พ.ย. 2540
2. รายงานประจำปี 2541 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กองแผนงานสำนักอธิการบดี
3. ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กองแผนงานสำนักอธิการบดี
4. กลยุทธ์การพัฒนาระบบบริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สู่การเป็นองค์กรในกำกับ กองบริการวิชาการ สำนักอธิการบดี

3.3.3 การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลแล้วจะนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สมมุติฐานข้อที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ หรือ แนวทางการบริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ(qualitative analysis) โดยการใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) โดยประมวลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแล้วแสดงในรูปการบรรยายเพื่อให้เห็นข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละข้อคำถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผู้บริหาร

2. สมมุติฐานข้อที่ 2 การวิเคราะห์เรื่องความแตกต่างของการรับรู้ของประชากรกลุ่มต่างๆของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อกลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยในช่วงภาวะเศรษฐกิจถดถอย ของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 อาจารย์ กลุ่มตัวอย่างที่ 3 เจ้าหน้าที่ และกลุ่มตัวอย่างที่ 4 นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าฐานนิยมและค่าเฉลี่ยในการพรรณนาลักษณะทั่วไปของข้อมูล และใช้การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-Square test) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร ในการดำเนินการประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ทั้งนี้กำหนดโอกาสของการเกิดความคลาดเคลื่อน หรือนัยสำคัญของการทดสอบ (Level of Significance) แทนด้วยสัญลักษณ์ α เท่ากับ 0.05 ($\alpha = 0.05$ หรือเท่ากับ 95%) ทำการวิเคราะห์